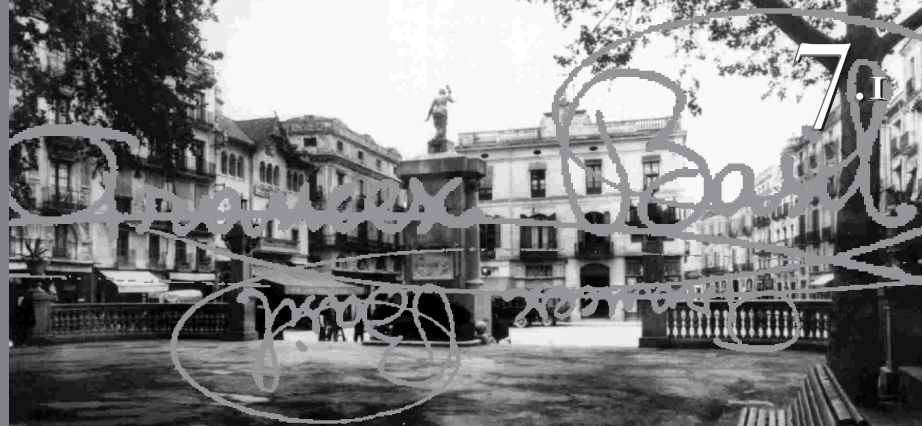

“el mestre basil era un purità de la música i no tenia cap interès en promoure’s.
deia: així està feta la meua música i qui vulgui
o s’atreveixi que la toqui!”
comentari del seu deixeble jaume cristau

Francesc Basil

sardanes i música per a cobla

cobla de cambra de catalunya
direcció: MARCEL SABATÉ i JAUME CRISTAU

francesc basil i oliveras (1905-1975)

“el mestre basil era un purità de la música
i no tenia cap interès en promoure’s.
deia: així està feta la meua música i qui vulgui
o s’atreveixi que la toqui!”
comentari del seu deixeble jaume cristau

Amb motiu del centenari del naixement del mestre figuerenc Francesc Basil i Oliveras (1905-1975) Músics per la Cobla es complau en oferir al públic interessat en la música escrita per a cobla, aquest CD que conté una bona mostra de la seva obra. Una producció musical poc divulgada en aquest darrers anys i que, per la seva qualitat i originalitat, justificava abastament el nostre esforç per a omplir aquesta mancança.

Hem comptat amb la valuosa i àmplia col·laboració de l'únic deixeble que Basil tingué; el mestre Jaume Cristau. Ell també ha tingut cura de la direcció musical de l'enregistrament de les 6 sardanes que s'hi han inclòs. Marcel Sabaté, que ja fou el mestre director del nostre monogràfic Enric Casals, ha tingut la

responsabilitat de la direcció de la suite Miniatures. Tots dos al davant del grup de músics triats per a conformar, per aquesta ocasió, la Cobla de Cambra de Catalunya. Des d'aquestes ratlles introductòries volem deixar palesa la nostra admiració per la seva qualitat interpretativa i el nostre agraïment per la continuada disponibilitat que tots ells ens demostren. És el nostre desig ferm que, de la mà d'aquest equip artístic, hàgim fet més propera la música de Basil.

Finalment, agraïm a l'Ajuntament de la ciutat de Figueres i al seu Patronat de Cultura la col·laboració que varen decidir dedicat a aquest treball.

Josep Maria Serracant

MÚSICS PER LA COBLA. Març 2006

Francesc Basil i Oliveras, va néixer a Figueres el 29 de gener de 1905 i durant la seva infantesa va rebre les primeres lliçons musicals del seu pare, Ramon Basil i Brujó, que era instrumentista de cobla i compositor de sardanes. Va ampliar els estudis de piano amb Lluís Bonaterra i Josep Passolas, i aprengué harmonia amb Julià Palanca, que dirigia la Banda Militar de Granollers. Posteriorment va seguir els consells de Joaquim Serra i completà la seva formació amb Joaquim Zamacois a Barcelona. Amb ell va cursar harmonia, contrapunt, fuga i composició. Fou en aquella època quan va escriure els primers esbossos de sardanes, fins que l'any 1935 completà la primera, titulada Capvespre, amb la que obtingué el segon premi en els Jocs Florals de Vic. Músics de la categoria de Lluís Millet i Francesc Pujol formaven part del jurat d'aquella convocatòria. Així començava una llarga trajectòria de guardons que acompanyaria Francesc Basil durant gairebé quaranta anys, en què va aconseguir un total de 27 premis.

Després de la guerra civil espanyola Francesc Basil formà part, durant uns anys, de la cobla-orquestra Mendoza de Figueres. En la formació de cobla hi

tocava el flabiol, mentre que en la de ball n'era el pianista i l'encarregat de fer els arranjaments. Posteriorment, el desig de dedicar-se professionalment a la música el va animar a presentar-se a unes oposicions per tal de dirigir una banda de música militar. Malauradament, però, no va aconseguir la plaça a què optava i la decepció per aquesta negativa el va empènyer a acceptar una feina absolutament allunyada de l'àmbit musical: secretari particular del jutge de Figueres.

Fins a la seva mort Basil va alternar aquesta activitat professional amb la composició musical. Com a fruit de tot aquest treball ens ha deixat una vintena llarga de sardanes, obres per a cobla de format lliure, cançons, música per a piano i la sarsuela *El Mayorazgo (L'Hereu)*. En aquest llibret trobareu el llistat de tota la seva obra per a cobla, amb el detall de l'any de composició i els premis aconseguits. En aquest sentit cal destacar que Basil va ser l'any 1958 el primer guanyador del Concurs Joaquim Serra, per partida doble, amb la sardana *Maig* i la suite *Impressions pirinenques*. Tres anys després repetiria aquest doble triomf amb la sardana *Lloança* i la glosa *Nadala*. Els

El mestre Basil amb la seva filla Pepita i el seu gendre Josep Maria.

concursos musicals convocats a Figueres i a Lloret de Mar durant les dues dècades següents premiaren repetidament la seva música.

Francesc Basil admirava especialment l'obra de Joaquim Serra i seguia el seu criteri de pensar en els

instruments de la cobla mentre componia al piano. Tot i això, les sardanes de Basil tenen sovint una dificultat interpretativa que ha motivat que les cobles no les hagin inclòs de manera habitual en el seu repertori. També valorava especialment la música d'Eduard Toldrà i coneixia amb detall el llegat d'altres

Francesc Basil i Oliveras (1905-1975)

destacats compositors catalans, dels quals havia transcrit algunes de les sardanes més aclamades. Aquest bagatge, unit a la seva completa formació musical i al seu afany perfeccionista, va permetre que les seves sardanes rebessin el reconeixement dels jurats de pràcticament tots els concursos a què es va presentar. Participar en els certàmens musicals era la seva millor excusa per compondre de manera regular, i el seu afany perfeccionista l'impulsava a retocar i revisar les seves obres sempre fins a l'últim moment. Francesc Basil tenia molt clar que la seva música s'havia de poder identificar amb el país, que havia de destil·lar catalanitat. Per altra banda, sempre que ho creia necessari es permetia sacrificar un tema melòdic per un contrapunt o per una harmonia. Això va motivar que, en molts casos, la valoració de les seves obres per part dels jurats no coincidís amb el reconeixement que mereixia entre els músics de cobla i els sardanistes. Curiosament la seva sardana més popular, *Sant Pere de Roda*, és de les poques que no va presentar a cap concurs de composició.

La producció musical de Claude Debussy i, en general, la música del segle XX, eren les preferides de Francesc

Basil, a qui també agradaven especialment els musicals i el jazz. Tot aquest repertori el podia escoltar gràcies a la seva extensa discoteca i també l'interpretava al piano, instrument que dominava i amb el qual improvisava amb facilitat. Basil era una persona que tenia poca cura de la seva aparença externa. Li interessava més el contingut, l'essència de les coses, que no pas guardar les formes i, potser per això, semblava una persona distant, tot i que en el tracte personal era més afable. Treballava pràcticament durant tot el dia al jutjat i només podia dedicar-se a la composició, a tocar el piano i a escoltar música en les poques estones que li quedaven lliures. Potser per això no es va dedicar mai a la pedagogia. Només va tenir un deixeble, Jaume Cristau, que va rebre el seu mestratge durant els últims anys de la seva vida, compartint moltes hores en l'aprofundiment de la tècnica de composició.

El 1975, gairebé quaranta anys després d'haver estrenat la seva primera sardana, Francesc Basil rebia el Premi Extraordinari del Concurs Musical organitzat a Figueres en motiu del Centenari de Pep Ventura per la seva sardana *Pep Ventura, geni immortal*. El

20 d'agost d'aquell mateix any moria a Figueres.

Dos anys després es constituïa la Fundació Francesc Basil (actualment Amics de Francesc Basil), per tal de perpetuar el seu record i la seva obra musical. Per tal d'aconseguir-ho es crearen uns premis de composició musical en la doble vessant de sardanes i d'obres per a piano que, després de diversos alts i baixos, es continuen convocant anualment com a Memorial Francesc Basil de Composició de Sardanes. Des de fa uns anys l'Ajuntament de Figueres i el Foment de la Sardana *Pep Ventura* participen també en la organització d'aquest certamen musical.

Ignasi Pinyol

Bibliografia:

- de la Iglesia, Glòria i Darder, Maria. *Monografia sobre Francesc Basil*. Treball de curs. Document inèdit.
- Capella, Josep. *Francesc Basil, el músic i l'home*. L'Empordà. 16 desembre 1987.
- Revista SOM. Diversos articles publicats a No. 74 p.6, No. 93 p.18, No. 99 p.7, No. 218 p.12 i No. 234 p.26.

LES SARDANES

Codi	Títol	Any	Dades complementàries
SARDANES PER A COBLA			
s01	Capvespre	1935	P. Extr. Jocs Florals Vic 1935
s02	A muntanya ja ha nevat	1943	
s03	Sant Pere de Roda	1944	
s04	L'hereu	ca 1944	de la sarsuela del mateix títol
s05	La font del sarau	1945	P. Conc. Girona 1945
s06	Nadal	1945	P. Conc. Girona 1945
s07	La festa de Santa Llúcia	1946	
s08	Homenatge a la Verge Montserratina	1947	per a dues cobles 2on. P. Conc. Entronització M. de D. Montserrat 1947
s09	Rondalla	1948	P. Conc. Barcino 1948
s10	El castell de Requesens	1956	P. Conc. Barcino 1956
s11	Maig	1958	P. Conc. Joaquim Serra 1958
s12	Torrentera avall	1959	P. A. Juncà Concurs Barcino 1959
s13	El bastió de Santa Clara	1959	1er P. Conc. Setges de Girona 1959
s14	Lloança	1961	Acc. P. Conc. Joaquim Serra 1961
s15	El pont de Sant Antoni	1966	Acc. Conc. Andorra 1966
s16	Homenatge al Rei Jaume	1967	1er P. Conc. Figueres vila reial 1967
s17	Lloret de Mar	1969	1er P. Conc. Lloret de Mar 1969
s18	El pont de pedra	1970	P. Esp. Conc. Sardana de Girona 1970
s19	La plaça de Santa Anna	1970	Acc. Conc. Mataró 1970
s20	L'ermita de Sant Simó	1971	2on. P. Conc. Mataró 1971
s21	Figueres a n'en Pep Ventura	1972	P. Conc. Monument a Pep Ventura Figueres 1972
s22	Lloret, vila marinera i senyorial	1973	P. Conc. Lloret de Mar 1973
s23	El puig de Castellet	1974	1er P. Conc. Lloret de Mar 1974
s24	Pep Ventura, geni immortal	1975	P. Extr. Conc. Centenari Pep Ventura Figueres 1975

Codi	Títol	Any	Dades complementàries
obres per a cobla			
o01	Cinc peces formant suite (suite)	1953	Premi Conc. Barcino 1953
o02	Miniatures (suite)	1956	Premi Conc. Barcino 1956
o03	Impressions pirinenques (suite)	1958	1er Premi Concurs Joaquim Serra 1958
o04	Dansa senyorial	1959	2on. Premi J. Garreta Concurs 1959
o05	Nadala (glosa)	1961	1er Premi Concurs Joaquim Serra 1961
o06	Catalanesca (petit poema simfònic)	1973	Premi Josep Coll O.B.P.
o07	Una vegada n'eren tres (glosa)	1974	Premi Josep Coll O.B.P.
o08	Els tres tambors (glosa per a 2 cobles)	pòstuma	Estrenada ca 1978
o09	La filadora (glosa)	s/d	

